

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

Titulus XIV. Virginitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

TITULUS XIV. VIRGINITAS.

§. I.

Figurae, Symbola.

IN vestitu deaurato. Ps. 44. 10. Quid est vestitus aureus, nisi decor, & honor, corporis Virginalis? S. Gregor. l. 6. Expos. in 1. Reg. 15. 1.

Aliud centesimum. Matth. 13. 8. Porro centesimus numerus (diligenter quæso Lector attende) de sinistra transfertur ad dextram; & eisdem quidem digitis, sed non eadem manu; quibus in læva nuptæ significantur, & viduæ; circulum faciens, exprimit Virginitatis coronam. S. Hieron. l. 1. adv. Jovinian. ubi per triginta intelligit nuptias, per sexaginta viduas. Quod dicit, aliud centesimum, aliud sexagesimum, aliud tricesimum. Centesimum Martyrum, propter sanctitatem vitæ, vel contemptum mortis. Sexagesimum Virginum, propter otium interius. Tricesimum Conjugatorum: quia hæc est ætas præliantium. S. August. l. 1. r. 99. Evang. q. 10.

Bonus hortus virginitas, quæ plurimos boni ferat fructus odoris. Hortus clausus Cant. 4. 12. quia undique vallata est muro castitatis. Fons signatus: eò quod virginitas sit fons, & origo, pudicitiae; quæ inviolata custodiat virginitatis signacula: in quo fonte imago Dei luceat. S. Ambros. in Cant. 4. hic.

Digna Virginitas, quæ apibus comparetur: sic laboriosa, sic pudica, sic continens. Rore pascitur apis; nescit concubitus, mella componit. Ros quoque Virginis, est sermo divinus: quia, sicut ros, verba Dei descendunt &c. Idem l. 1. de Virginitibus post medium.

Vellus Judic. 6. 37. Virginem præsignat. Vellus enim, sicut cum sit de corpore, corporis non subiacet passioni: ita Virginitas, cum sit in carne, vitia carnis ignorat. S. Ildephonus l. 6. de Assumpt. B. V.

Virginitas flos est: qui, si debito modo servetur, non decedit; quem ventus temporalis prosperitatis non dejicit; nec hyems adverstatis lædit. S. Thom. Aqu. de erudit. princ. l. 5. c. 54.

Virginitas assimilatur cedro: est odoris jucundi, quæ serpentes, id est, demones fugat. Nunquam à tineæ, vel aliò verme, corroditur. Sic corpora mortificata per abstinentiam in cedro, id est, virginitate, incorrupta servantur. Geminiani l. 3. c. 80.

§. II.

Virginitatis excellentia, laudes.

Ex Veteri.

ADAM verò cognovit uxorem suam Evam. Gen. 4. 1. Quamdiu in paradiso Polyanth. Sacra. Tom. II.

fuit, mulier vocata est; & cognita viro non erat: ubi autem ejecta est de paradiso; tunc legitur, quia Adam cognovit Evam mulierem suam: & tunc concepit, & peperit filium. S. Ambros. lib. de instit. Virginis c. 5. Simul atque Deo non obtemperarunt (primi parentes) ac terra, cinisque, facti sunt; simul cum beata illa vivendi ratione virginitatis decus amiserunt: & unà cum Deo semigravit ab eis castitas virginalis. Nam, quamdiu à diaboli servitute liberi fuerunt, ac Dominum suum sunt veriti, fuit penes eos Virginitas; quæ majori ipsis erat ornamento, quam sit diadema regibus, aut aurea vestimenta. Postea verò quam captivi fuerunt, & regiam ipsam exuerunt stolam - tunc unà successit connubium, mortale hoc, & servile, vestimentum. S. Chrysof. lib. de virginit. Eva in paradiso virgo fuit; post pelliceas tunicas initium sumpsit nuptiarum. S. Hieron. ep. 22. ad Eustoch.

Nec quidquam est, quod non in mea sit potestate, vel non tradiderit mihi; præter te, quæ uxor eius es. Gen. 39. 9. Cur non dixit, præter te, quæ domina mea es? S. Ambros. l. 5. de Joseph: rectè uxor Domini, non ipsa Domina, dicitur, quæ non potuit extorquere, quod voluit imperare. Nam quomodo domina? quæ dominandi non habet affectum? quæ disciplinam dominæ non tenebat? - Ille Dominus, qui amantis non excipit faces. Bæza t. 1. l. 1. c. 7. §. 10. Puritas virginalis, non est, nisi dominium; quod persona recipit super sensualitatem corporis. S. Vinc. Ferr. l. de S. Martha.

Ut ascenderent extra Bethuliam. Judith 7. 1. Diabolus Virginum hostis: laus hæc earum maxima: neque enim diabolus odit graviter, nisi quod magnum est. Apoc. 16. 13. *de ore leonis, & de ore draconis, & de ore pseudo-propheta videt Joannes spiritus tres immundos.* Rupertus l. 10. in Apoc. propter istam causam spiritus dicuntur immundi, quia spurcissimi sunt: quia humanum genus, per suas suggestiones, multimodis immunditiæ, atque ignominie, passionibus afficiunt. Prima cum Virgine diabolo pugna. 2. Cor. 11. 3. *Serpens Evam seduxit in astutia sua.* Tertull. l. de virgin. velandis c. 5. adhuc felix, adhuc paradiso digna, adhuc virgo. Velloso in Judith 7. Paræn. 2.

Assitit regina à dextris tuis &c. Ps. 44. 10. Adverte, ô Virgo, quantum tibi Spiritus Sanctus, Scripturæ divinæ testificatione, detulerit: regnum, aurum, pulchritudinem. Regnum; vel quia sponsa es regni æterni; vel quia invictum animum gerens, ab illecebris voluptatum non captiva haberis; sed quasi regina dominaris. S. Ambros. l. 1. de virginit.

Rrr rr

In

In medio juvenularum tympanistrarum. Pl. 67. 26. Juvenulas tympanistras puellas vocat, Virginitatem exercentes, & divinam symphoniam Deo afferentes. B. Theodoretus hic.

Qua est ista? que progreditur &c. Cant. 6. 9. Confurgit Ecclesia quasi aurora; cum, spreto tenebrarum operibus, castè, & sobriè, vivit in conjugatis: pulchra ut luna; cum in continentibus candido nitore resplendet: electa ut sol; cum in Virginitibus perfectionis decore refulget. S. Justus Orgelithic.

Sacerdotes ejus gementes, Virgines ejus squalide. Thren. 1. 4. Virginitas rectè Sacerdotio copulatur; eò quòd sint regale Sacerdotium omnes. S. Paschas. hic.

Ex Novo.

Et erat subditus illis. Luc. 2. 51. Magna est Virginitas dignitas prorogata, quia Christus duabus virginibus factus est subditus: ut moverint hoc sacramentum homines; quòd illorum Christus complet vota, desideria perficit; qui se puritati, & munditiæ tradiderunt. Et spes magna facta est amantibus cœlestem vitam, quantà sit eis Christus in illa patria familiaritate donandus, qui duobus castis in hac vita factus est subditus. Sim. Cass. l. 2. c. 29.

Virgo cogitat, quæ Domini sunt. 1. Cor. 7. 34. ut nihil aliud esset, ut nulla merces alia virginem sequeretur; sufficeret ei hæc sola prælatio; cogitare, quæ Domini sunt. S. Hieron. l. 1. adv. Jovin.

Ex Patribus, & alijs.

Nunc nobis ad Virgines sermo est - flos est ille Ecclesiastici germinis; decus, atque ornamentum, gratiæ spiritualis; læta indoles; laudis, & honoris opus integrum, atque incorruptum. Dei imago, respondens ad sanctimoniam Domini, illustrior portio gregis Christi. S. Cyprianus l. de disc. & hab. Virg.

Non ideo laudabilis Virginitas, quia & in Martyribus reperitur; sed quia ipsa Martyres faciat. S. Ambrosius l. 1. de Virginitate. Sub initium.

Sola est Virginitas, quæ suaderi potest, imperari non potest: res magis voti, quam præcepti. S. Ambrosius, adhortat. ad Virgines. Post initium.

Bona virginitatis via; sed sublimis, & ardua, validiores requirit. Id. ep. 82.

Melior es patre tuo, qui nuptias contempstisti: & tu melior matre tuâ, quæ nuptias contempstisti. Etenim melior est virginalis sanctitas, quam pudicitia conjugalis. S. August. s. 53. de verb. D.

Qui servivimus in Lege nuptijs, Virginitati in Evangelio servivimus. S. Hieron. l. 1. contra Jovinianum.

Quomodo absque cæteris operibus Virginitas sola non salvat; hic apparet; quòd absque Virginitate, puritate, continentia, castitate, imperfecta sunt. Idem ibidem.

Romanus populus quantò honore Virgines semper habuerit, hinc apparet; quòd Consules, & Imperatores, & in curribus triumphantes; qui de superatis gentibus trophæa referebant, & omnis dignitatis gradus; eis de via cedere solitus sit. Idem ibidem.

Tam magnum voluit Deus esse bonum Virginitatis; ut illud non aliunde, sed ex vocabulo dignaretur nominare virtutis. Virginitas itaque si quis velit diligenter considerare vocabulum, ex virtutis inveniet nomine derivatum. B. Fulgentius ep. 3. ad Probam de Virginitate.

Nec dubitamus dicere: tantum à sancta virginitate, carnis, & spiritus, Fidelium conjugatorum (licet à Deo concessum) infirmæ mortalisque, carnis hujus distare concubitum; quantum similitudo pecorum ab imitatione discernitur angelorum. Idem ibidem.

Virginitas est bonum: id quoque ego fateor. Atqui nuptijs etiam melior: ac istud tibi assentior: ac, si libet, illud adjungam: tantò nuptijs præstare, quantò cælum terræ; quantò hominibus angeli antecellunt. Ac, si quid præterea audendum est - etiam magis. S. Chrysof. l. de virginis.

Quid virginitate suavius? quid pulchrius? quid illustrius? Etenim ipsis solis radijs fulgores splendidioremit. Nos verò, ab omnibus terrenis rebus avocans, sic afficit; ut solem justitiæ puris, & intentis, oculis intueamur. Idem ibidem.

Vos estis, quæ, secundum nobilitatem generis, flores estis Ecclesiæ: quæ virore pudicitiae, & splendore castæ dilectionis, sponsoserta componitis; & coronam spineam mutatis quotidie in gloriam triumphantis. S. Paschasius l. 1. in Pl. 44.

Semper est angelis cognata Virginitas. In carne præter carnem vivere, non terrena vita est, sed cœlestis. - Esse angelum, felicitatis est; virginem esse, virtutis. S. Chrysol. s. 143.

Soli eos, qui virginitatem amplexi sunt; Lunæ autem eos, qui continentiam; ac denique stellis eos, qui honorabile conjugium, amplexi sunt, atque conservârunt, comparare licet: maximè cum D. Paulus calculum suum addat, & dicat: *alia claritas solis, alia claritas luna, & alia claritas stellarum.* 1. Cor. 15. 41. S. Isidorus Pelus. l. 3. ep. 341.

Virginitas est, quæ cunctorum edidit vitam, regina virtutum; sponsa, atque pronuba Christi. B. Theodorus Studita l. 65.

Triplex corona legitur in Scriptura: una aurea, altera stelleræ, tertia lapidea. Prima datur Virginitibus, secunda Prædicantibus, tertia Martyribus. Aurum enim, quia incorruptibile, significat incorruptionem; seu carnis integritatem: stella deviantium est directiva: lapis, propter suam soliditatem, significat patientiæ firmitatem. S. Bonaventura s. 2. de S. Bartholomæo.

Virgini-

Virginitas curtus igneus est; sursum ferens, quem vehit. Blesensis in festo OO. SS.

Supplementum angelicæ ruinæ ex folis virginibus fieri verisimile est; cum alij tantâ non accedant ad Angelos affinitate. Imò, teste veritate Luc. 5. 36., novi panni non congruè assuuntur panno veteri; sicut è contrario commistura veteris non bene assueretur novo. Quod, etsi in Scriptura non adeò inveniatur expressum; sufficere tamen potest ad ejus assertionem, quòd neque nubent &c. Sed erunt sicut angeli Dei. Matth. 22. 30. Idem f. 28. in assumpt. B. Virg.

§. III.

Virginitatis prærogativa, gratia, speciales revelationes &c.

Tunc Holofernes præcepit servis suis, ut comprehenderent Achior, & perducerent eum in Bethuliam. Judith 6. 7. Bethulia idem est, quod Dei Virgo. Huc missus ab Holoferne Achior, lucis frater. Quò enim lucis candorem mitti oportebat, nisi ad Dei Virginem? nam Virginitas multò splendore lucret. Sibyllis profuit ad sapientiam Virginitas. S. Hieron. l. 1. contra Jovin. quarum insigne virginitas; & virginitatis præmium, divinatio. Velloso in Judith 6. Paræn. 1.

Dominus est. Joan. 21. 7. Solus Joannes, Christo apparente piscantibus, eum, & primus agnovit. S. Hieron. l. 1. contra Jovinianum: Solus Virgo Virginem agnoscit. Et S. Cyrillus: Joannes propter mentis puritatem, & cordis, oculorum acumen, ad intelligendum erat aptissimus. Unde solus signum statim intellexit, & Christum adesse cognovit, & alijs, nihil dubitans, significavit. Cornelius in ep. S. Joannis Proemio. Inter omnes sanctos Apostolos, & Evangelistas, de nullo legitur, tot, tantæque, revelationes habuisse; sicut S. Joannes Evang., & S. Paulus. Cujus ratio esse videtur: quia hi duo sacri viri erant Virgines; cæteri verò non; quia erant conjugati, ut S. Ambrosius affirmat super ep. 2. Cor. c. 11. Diez. conc. 2. in Comm. Virg. Joannes magnus paradisi fluvius, qui ex principali sui fontis origine profluens, squalentia deserta humanarum mentium irrigat. Et non immeritò tam profunda, tam supereminens revelatio Deitatis Virgini debebatur: ut qui carnis sibimet amputavit illecebras, felici commercio pro carnali dulcedine, cœlestium epularum divitijs fruereetur. B. Petrus Damiani f. 1. de S. Joanne.

Huic erant quatuor filie prophetantes. Act. 21. 9. Sapientia præmium est Virginitatis: ut patet in Sybillis, quæ ob Virginitatem tantum donum assecuta. Sylveira hic.

Prudentes animæ, & mundæ, ut Virgines; cum intelligant se sitas esse in mundana inficitia; lumen accendunt, & mentem excitant; tenebras illuminant, & ignorantiam expellunt. S. Clemens Alex. l. 5. Strom. c. 2. de Virginit. prud.

Polyanth. Sacra Tom. II.

In castitate, & scientia. 2. Cor. 6. 6. In qua virtutum conjugatione evidentissimè nos voluit erudire; de castitate ad scientiam perveniri. Nestor apud Cassian. Coll. 14. c. 16.

Quid aliud Virgines sanctas, nisi Dei Secretarias, dixerim? His sua Deus pandit arcana, his abscondita mysteria revelat: has visitant angeli; has perficiunt, has exornant thesauris cœlestibus. S. Thom. Vill. Conc. 2. de S. Dorothea.

§. IV.

*Alia gratia, & dona.**Ex Veteri.*

ET post hæc mortuus est Josue. Jos. 24. 29. Invenies, tantum Principem nullò planctu sepeliri. Diebus septuaginta Jacob defunctus deploratur. Gen. 50. 3. Aaron triginta Num. 20. 30, totidem Moyses. Deut. 34. 8. S. Hieron. l. 1. contra Jovin: Moyses moriens plangitur à populo Israel: Jesus autem quasi victurus post mortem non plangitur: nuptiæ enim finiuntur in morte; Virginitas post mortem incipit coronari. S. Bernardus ep. 42. hæc enim est instar odoriferi balsami, quò condita cadavera incorrupta servantur. Escobar t. 1. Mir. Chr. P. 4. Sect. 9. Obf. 3.

Introduxit me in cellam vinariam. Cant. 2. 4. Cur ad tantam affluentiam donorum inducitur? Dictum paulò antè de ea: sicut lilium inter spinas; ubi per lilium Virginitas, & puritas animæ, laudantur, teste S. Ambrosius. l. de Virgin. S. Bernardo f. 48.

Pascitur inter lilia. Cant. 2. 16. Chald. inter rosas. Septuag. Pastorem agens in lilijs. Hebraicè verti potest: qui pascitur lilijs, id est, oblectatur Virginibus, æquè ac virtutibus. Cornelius hic. Pascitur inter lilia, cum in corde virginum requiescit; vel cum illic per gratiam, quam ipse tribuit, quotidie augetur, & proficit. S. Justus Orgel. in Cant. 6. O candens lilium! ô tener, & delicate, flos; vide, quomodo cautè ambules inter spinas. Plenus est Mundus spinis. Versari in his, & minimè lædi; divinæ potentia est, non virtutis tuæ. Sed confidite, inquit, ego vici Mundum. Considera lilia agri; quomodo inter spinas vigent, & nitent. Si fœnum, quod hodie est, &c. Deus sic custodit; quantò magis amicam, & sponsam suam charissimam? S. Bernardus f. 48. in Cant.

Tolle illum (Jeremiam) nihil, ei mali facias. Jerem. 39. 12. Præceperat Nabuchodonosor de Jeremia, multà de eo curâ providente Deò. Cur de sacra Domo id non mandat? cur non de tota Jerusalem? Quidquid grande est in Jerosolyma, donat flammis; unum servat Jeremiam. Sed Jeremias, Virgo est. S. Hieron. hoc enim verum Dei templum est, & hæc Sancta Sanctorum; quæ virginitatis puritate Domino consecrantur. Velloso in Judith 6. Paræn. 5.

Consolabor te Virgo, filia Sion. Thren. 2. 13. Quam filiam dixerat, appellavit & Virginem;

Rrr rr 2

ginem: nè, si tantum filiam nominasset, arbitraris & nuptam. S. Hieron.

Ex Novo.

Impone manum tuam super eam, & vivet. Matth. 9. 18. Cur Christus solum hos tres suscitavit? Archi-Synagogi filiam, filium viduae, & Lazarum? Quia innupti erant, casto, & virgineo, corpore viventes: ac proinde aptiores, ut mortem fugerent, & vince- rent. Sylveira hic q. 14.

Non est puella mortua, sed dormit. Matth. 9. 24. Aptè puella duodecim annorum, dormire, non mortua esse, à Domino asseritur: quia Virginitas nescit occasum. Escobar t. 1. Mir. Chr. P. 4. Sect. 9. Obs. 3.

Clamor factus est: ecce sponsus venit. Tunc surrexerunt omnes Virgines. Matth. 25. 6. 7. Unde tanta illarum celeritas? Sanè maritata, & difficilius prægnautes, ad vocem Domini, non ita facile, & expedite, occurrissent. *V. prægnautes.* Sc. Matth. 24. 19. Fernandus in Gen. 3.

Paulus servus Jesu Christi. Rom. 1. 1. Quid ad nuptiarum, vel castitatis, præcepta, commemoratio servitutis, ac libertatis, assumitur? sed nos sensum Pauli ita intelligimus: quòd servum dicat eum, qui jugali conditione constrictus est. Liber verò est, qui sine uxore per puritatem continentia venit ad Christum. Origenes l. 1. c. 1. h. c.

Volo omnes vos esse sicut meipsum. 1. Cor. 7. 7. Sed, ó Apostole Dei! sancte Dei! electe Dei! si omnes te imitarentur, unde filij, & filia? homines, & mulieres, nascerentur? Si omnes essent Virgines, unde nascerentur & Virgines? Unde genus humanum propagaretur, si omnino ab omnibus cœlibaretur? Sed utinam ab eo tempore, quò Christi Evangelium claruit; aut nunc, sicut ista vita decrevit, omnes viri, & mulieres, tenuissent, aut tenerent perfectissimè cœlibatum. Quòd autem sic compleretur numerus Electorum, & finiretur ista miseria; sive aliter provideretur in propagatione hominum; Deo possibile est, qui simul ac repente, ex nihilo eduxit militiam angelorum. O hominum magna temeritas, & infrunita vesania! quòd imaginatur, Dominum aliter homines educere non posse, nisi ex carnis corruptione. Unde eduxit angelos? unde sublimissimos cœlos? unde multitudinem stellarum? magnitudinem ipsarum unde composuit? quatuor elementa unde produxit? Utinam facerent homines, quod in eis est; & implerent per castitatem Domini voluntatem: faceret & Dominus omnipotens, quod in eo est; qui faciendi omnia, possidet omnimodam, & celerem, facultatem. Sicut dixit, & facta sunt; sic si vellet, & fieret. Videbat Apostolus, in Deo non deesse potentiam; quin aliter humanam naturam posset propagare. Videbat Joannes Bapt., cum Judæis dixit: *potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abra-*

ha. Luc. 3. 8. Sim. Cass. l. 15. de just. Christ. c. 3.

Sequuntur agnum, quòcùnque ierit. Apoc. 14. 4. Virgines erunt continuè in societate Christi. Item erunt domicellæ B. Virginis. Alia siquidem mulieres erunt quasi famulae; sed ista familiares magis quasi domicellæ. B. Humbertus f. 47. ad Moniales albas. Privilegium singulare; sed multò obtentum labore, & mortificatione: Cur autem Virgines speciali familiaritate in cœlo Christum dicuntur secuturae? S. Antonius Pad. f. 1. de Virg. Virgines etiam ipsò Martyriò Domino assimilantur: si enim genus Martyrij est castitas in juventute, ut dicit Augustinus; quantò magis Virginitas tota? Hinc est, quòd Virgines sequuntur agnum, quòcùnque ierit. Ramirez in ep. 5.

Ex Patribus.

Oza arcam, quam non licebat tangere, attingens subitò morte prostratus est: neque enim vas aureum, & argenteum tam charum Deo fuit, quam templum corporis Virginalis. S. Hieron. ep. 22. ad Eustochium.

Virginitas holocaustum Christi est. Univerfa castitas; sive in Virginitate, sive in viduitate, sive in continentia; hostia Christi est. S. Hieron. in Ps. 97.

Non dos hujus sponsæ sunt mancipia, non agri jugera; non tot, tantaque, aurea talenta: sed cœlum, & bona cœlestia. S. Chrysof. lib. de Virginit.

Primus sermo salutis factus est ad Virginitatem. S. Athanasius Alex. l. de Virginit.

Non ignoremus castitatis gloriam: Angelica enim est corona; & supra hominem hæc perfectio. Parcamus corporibus, quæ lucere debeat sicut sol. S. Cyrill. Jerof. Catech. 12.

§. V.

Virginitas quibus virtutibus ornanda, præsidij munienda.

Primò. Solitudo.

Gitur puella. Sc. Gen. 24. 14. S. Hieron. ex Hebræo, *alma*: quòd verbum nunquam, nisi de Virgine, scribitur; & interpretatur: *abscondita*. S. Thom. Aq. in Gen.

Egressus est à filia Sion omnis decor ejus. Thren. 1. 6. Causam in præcedentibus dixit: *omnes porta ejus destructa*. v. 4. Egremente multum domò Virgine, egreditur decor ejus. S. Ambrosius Exh. ad Virgines: Paradisus es, ó Virgo; Evam cave. Sicut paradisus est in loco tam occulto, ut non certò sciatur, ubi sit? sic etiam debet esse Virgo Deo dicata. Jonghen ex sacris Profession. p. 2. Exh. 1.

Nullus sit tuus sinè matre progressus; quæ sit anxia tui custos pudoris. Ipsa quoque ad Ecclesiam progressio rarior sit adolescentulis. Considera, quanta fuerit Maria; & tamen

tamen nusquam alibi, nisi in cubiculo reperitur, cum quaritur. Decet solitudo verecundiam: & gymnasium pudoris secretum est. S. Ambrosius. Adhort. ad Virgines. Ante finem.

Virgo devota apud quàm simillima esse debet; quæ longè à suo apiario volans pulchros undique flores legit; ex quibus intrà alveum conclusa mellificat. S. Thom. Vill. conc. 2. de S. Dorothæa.

Nix in montibus excelsis conservatur; sic Virginitas non ita commodè in palatijs conservatur; nec in visitationibus, & colloquijs; sed in oratione, & solitudine. Diez. conc. 1. in fello B. V. ad Nives.

Secundò. Humilitas.

Lilium convallium. Cant. 2. 1. Se dicit; quatenus inquit S. Ambrosius. l. 5. in Pl. 118. in humilibus magis elucet ejus gratia. Flos campi, terræ inarata; flos Virginum, lilium convallium: quia humilitati Virginitas socianda. Dicitur flos campi, & non camporum; *convallium*, & non convallis. q. d. ego quidem flos sum campi Ecclesiæ in genere; sed peculiariter sum lilium, per singularem providentiam omnium humilium, & singulorum, de Ponte hic Exh. 20. §. 4.

Et descendit cum eis. Luc. 2. 51. Descensu aditur Nazareth; quòd flos pudoris humilitate servatur. Si ascendas; flos de radice Virginitatis non ascendet in cor tuum. Oliva l. 13. Strom. hic.

Si qua Virgo est Christi; non potest Christus, nisi cordis humilitate, conjungi. Filij Dei thalamus elatus non recipit: & humilis sponsus à connubio suo superbos expellit. B. Fulgentius.

Tertio. Varia alia virtutes.

Ex Veteri.

Et ecce Rebecca egrediebatur. Gen. 24. 15. Nota hic speculum Virginum in Rebecca. Nam 1. non otiosa sedet, sed laboriosa hydriam gestat. 2. Haulit aqua revertitur; non diu moratur in publico: & licet servum Abraham videret; non tamen curiosè inspicit, vel alloquitur. 3. Cum servus ab ea petit potum, statim offert, benignè alloquitur. 4. Quamvis audiret eum esse servum Abraham; non tamen eum in domum introducit; sed matri nuntiat. 5. Non curiosè inquit, cur servus hic advenit? 6. Obtemperat parentibus, cum videt eos consentire, ut ad Isaac pergeret; tamen durum ei esset, relinquere parentes. Cornelius hic.

Rebecca, puella decora nimis, virgò, pulcherima. Gen. 24. 16. Bis dicitur pulchra: ut ostendatur; quòd pulchritudo exterior multum ab interiori puritate dependebat: ac proinde toties dicitur *pulchra* in exteriori facie, quoties Virgo, & pura, in interiori. S. Chrysol. t. 6. f. quales ducendæ uxores: quid mihi narras pulchritudinem corpo-

ris? ut discas insignem ejus pudicitiam, ut discas animi pulchritudinem. Sylveira in Act. 7. q. 15.

Cucurrit puella & nuntiavit. Gen. 24. 28. Protulit vir in aures aureas; audit sermonem blandum: *cujus es filia?* sed matrem citò adit, & nuntiat; quid? fortasse quæ acceperat? non; sed *quæ audierat.* Sermonem cum viro abruptit virgo cauta, & matrem consulit: timens, nè qua sub voce levi pestis esset; sub melle venenum; sub escâ hamus lateret. Virginum enim est, ait S. Ambrosius. l. 2. in Luc. 1. omnes viri affatus vereri. Velloso in Judith 1. Paran. 1.

Apparuitque ei Dominus &c. Ex. 3. 2. Ignis in rubo, est Deus in B. Virgine conceptus, & natus; illa ejus virginitate. Ità Theodoretus, Rupertus, Bernardus, Greg. Nyss. ubi nota: aptè virginitatem comparari rubo: quia per humilitatem, & asperitatem vitæ, conservanda: in delicijs enim castitas est in periculo. Cornelius hic.

Mulier excubabat in ostio tabernaculi. Ex. 38. 8. Excubare significat vigilijs militares ad arcendum hostem. Nihil Virgini congruentius, quàm vigilare, excubare. Væ castitati, quæ ad horam dormitat. S. Chrysol. hom. 40. ad pop. quid Salomone beatus? sed, quia dormitavit, cecidit. Gen. 39. 7. S. Gregor. Nyss. illa dicebat dormi mecum: adolescenti autem contra proclamabat temperantia, vigila mecum. Bæza t. 1. l. 1. c. 6. §. 7.

Assitit regina à dexteris tuis. Pl. 44. 10. Sponsus in acie stat: debet ergo & ipsa armis succincta viriliter dimicare. Nemo in acie positus otiosus stare potest, nè cadat. Et hinc est, quod Salomon Virginem castris comparet. Cant. 6. 9. *terribilis ut castrorum acies ordinata.* S. Paschasius hic.

Sicut vita coccinea labia tua. Cant. 4. 3. Sponsarum agni, hoc est, Virginum Christi labia præcipuè decet esse, sicut vita est coccinea: & sermo earum semper charitate ardeat, Passione agni, & sponsi, rubeat: qui semper debet esse in corde, semper sit in ore; candidus, & rubicundus, dulcis Jesus. S. Bernardus tr. de Pass. Dom. c. 31.

Ex Novo, & Patribus, & alijs.

Missus est Angelus Gabriel à Deo in civitatem Galilee. Luc. 1. 26. Quarant transmigrationem (Galilaam) Virgines, Virginem virginum imitantes; ut in nullo visibili virginalis ligetur affectus. Nil diligit, quod castissimi sponsi dilectionem impediatur: nè quærat diligi, à quo deceat separari; qui non potest beare. Sim. Cass. l. 2. c. 1. de B. V.

Hæc angelorum militia est; semper esse in Dei laudibus, orationibus conciliare crebris, atque exorare Dominum, student: lectione, vel operibus continuis, mentem occupant; separari à cœtu mulierum; sibi ipsi invicem tutam præbent custodiam. S. Ambrosius. ep. 82.

Novi Virginitatis vim; novi hujus certaminis contentionem: quantum hoc habeat proclium difficultatis, intelligo. Vehementi quòdam, & fortè, animò opus est; & qui nullum habeat sensum voluptatis: quandoquidem per candentes carbones, ut non aduraris: per mucrones gladiatorum, ut non faucieris; est incedendum. Ea est enim libidinis vis, ut cum igne, & ferrò, conferatur. -- Quamobrem adamantinà quòdam rationis vi, oculis nunquam somno conviventibus, summà tolerantia; muris etiam firmis, opus est, quibus muniamur: vigilantibus præterea, fortibusque custodibus: imprimis verò divinæ gratiæ indigemus adjumentò. S. Chrylost. l. de Virginit.

Paupertas eis in pretio est: & eò amplius, quò ex ipsa major approximatío fit ad sponsum; qui pauperes requirit; sed divites non repellit. Verumtamen Virgo pauper propior accedit ad Crucem, nuda rebus temporalibus. Virgo nudam crucem astringit ardentius; & tantò illius arboris fructus gustat sapidius, quò sibi fructum terrenarum arborum interdixit. Sim. Cass. l. 2. in Luc. 2.

Convenit dicatis Deo Virginibus civitatem Nazareth incolere; propter florem campi, & lilium convallium, Dominum omnium Christum; ad florendum per eum, & juxta eum, ad aliam vitam: quoniam in ista nihil manet, aut floret; quod in vespere non decicat, & arescat, & marcescat. Id. ibid.

Deus posuit in firmamento Virginem intrà Libram, & Leonem: ut hinc temperantiã, inde fortitudine, se muniat. S. Basilus or. 8. de Joseph. fugã usus pro armis.

§. VI.

Virginitatem servandi, & tuendi, motiva.

Bonum est homini mulierem non tangere. 1. Cor. 7. 1. Dices: Gen. 2. 18. dicitur: non est bonum esse hominem solum. Respondeo: Deus in Genesi loquitur de bono speciei; Paulus de bono individui. Deus tempore Mundi vacui; Paulus pleni. Deus

de bono temporali; Paulus de bono vitæ spiritualis, & æternæ. Cornelius hic.

Virga es, ô Virgo; non curveris, non inflectaris in terram; ut in te flos paternæ radicis ascendat. Hortus clausus es Virgo; serva fructus tuos: non ascendant in te spinæ; sed uvæ tuæ floreat. Hortus clausus es, filia: nemo auferat sepem tui pudoris - Paradisus es Virgo; Evam cave. Fons signatus es Virgo: nemo aquam tuam polluat, nemo conturbet; ut imaginem tuam in fonte tuo semper attendas. Porta clausa es, Virgo: nemo aperiat januam tuam, quam semel clausit sanctus, & verus; qui habet clavem David: qui aperit, & nemo claudit; & claudit, & nemo aperit. Apoc. 3. 7. S. Ambros. l. de inlit. Virginis c. 9.

Splendebas, ut argentum; fulgebas ut aurum; quando cum sincera conscientia procedebas. Eras tanquam stella in manu Domini. Apoc. 1. 16. Quæ ista subitanea conversio? De Dei Virgine facta es corruptio Sathanæ, - de habitaculo Spiritus S. tugurium diaboli. Quæ incedebas cum fiducia, ut columba, nunc lates in tenebris sicut stellio: quæ fulgebas ut aurum, propter Virginitatis honorem; nunc vilior facta es lutò platearum. Idem lib. ad Virginem lapsam c. 2.

Cave, quæso, nè quando de te dicat Deus: *Virgo Israël projecta est in terram suam, & non est, qui suscitet eam.* Amos 5. 1. Audenter loquar: cum omnia possit Deus, suscitare Virginem non potest post ruinam. - Rectius fuerat homini, subijisse conjugium, ambulasse per plana; quàm ad altiora tendentem in profundum Inferni cadere. S. Hieron. ep. 22. ad Eustoch. de Virginit. custodia.

Virginitas, si perditur, irrecuperabile bonum. Poterit siquidem poenitens misericordiam consequi; non autem coronam assequi virginitatem: neque illud cantare Canticum, quod solum centum quadraginta quatuor milibus coram agno cantare concedetur. Sim. Cass. l. 2. c. 1.

Virginitas vitrò debilior: vitrum enim non frangitur, nisi tangatur: Virginitas autem solò visu concupiscentiæ læditur. S. Vires. Ferr. f. de S. Agnete.

